

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Toelichting op het peilbesluit

Polder Reeuwijk en Sluipwijk

*Partiële wijziging polder Reeuwijk
en Sluipwijk WW-31A(oost)*

Waarom een partiële wijziging van het peilbesluit voor de polder Reeuwijk Sluipwijk?

Eén van de kerntaken van het hoogheemraadschap van Rijnland (hierna Rijnland) is het beheren van het oppervlaktewaterpeil. Het vaststellen van peilbesluiten is als plicht belegd bij de waterbeheerder in de Waterwet (art 5.2) en Omgevingswet (art. 2.41). In 2020 heeft Rijnland de Nota Peilbeheer vastgesteld. Deze nota biedt de beleidskaders voor het peilbeheer en de peilbesluiten waar het waterschap verantwoordelijk voor is.

In de Nota Peilbeheer staat het uitgangspunt dat een peilbesluit actueel moet zijn. Voor de peilvakken Sloene (WW-31R) en Klein Vogelenzang (WW-31S), (twee plassen van de Reeuwijkse plassen), is dat niet meer het geval. In beide peilvakken wijken de praktijkpeilen af van de vigerende peilen. Dit vraagt een administratieve aanpassing van het peilbesluit.

Deze toelichting dient als onderbouwing voor het nieuwe peilbesluit.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Ligging en huidig peilbesluit	5
1.1 Ligging.....	5
1.2 Huidig peilbesluit.....	5
1.3 Gebiedskenmerken en belangen.....	6
1.4 Gebiedskenmerken	6
1.5 Belangen.....	6
1.5.1 Waterkwaliteit	6
1.5.2 Bevaarbaarheid	6
2 Peilvoorstel en maatregelen	7
2.1 Peilvoorstel.....	7
2.2 Maatregel	8
Bijlage 1: effecten uit toelichting peilbesluit Reeuwijkse Plassen.	9
Bijlage 2: algemeen te verwachten effecten	11

Samenvatting

De Reeuwijkse Plassen zijn tot 2017 altijd gekoppeld geweest met het weidegebied aan de noordwestzijde van de A12 met een vast peil van NAP -2,24m. In 2017 is het peilbesluit voor de Reeuwijkse plassen opnieuw vastgesteld, waarmee de plassen zijn gescheiden van het weidegebied en een flexibel peil is ingesteld om de aanvoer van gebiedsvreemd water te beperken, met als doelstelling om de waterkwaliteit te verbeteren.

De plassen Sloene en Klein Vogelenzang zijn specifiek buitengesloten van het peilbesluit van de Reeuwijkse Plassen omdat er in deze geïsoleerde plassen waterkwaliteitsproeven werden uitgevoerd. Voor Sloene en Klein Vogelenzang is daarom het oorspronkelijke peilbesluitpeil van een vast peil van NAP -2,24m gehanteerd. In het peilbesluit van de Reeuwijkse Plassen is opgenomen dat de uitzonderingssituatie voor Sloene en Klein Vogelenzang duurt zolang de pilot loopt.

De pilot is beëindigd en inmiddels zijn Sloene en Klein Vogelzang weer op hetzelfde peil als de omliggende plassen. Met deze herziening worden de plassen toegevoegd aan het peilbesluit van de Reeuwijkse Plassen. Dit betreft een administratieve maatregel.

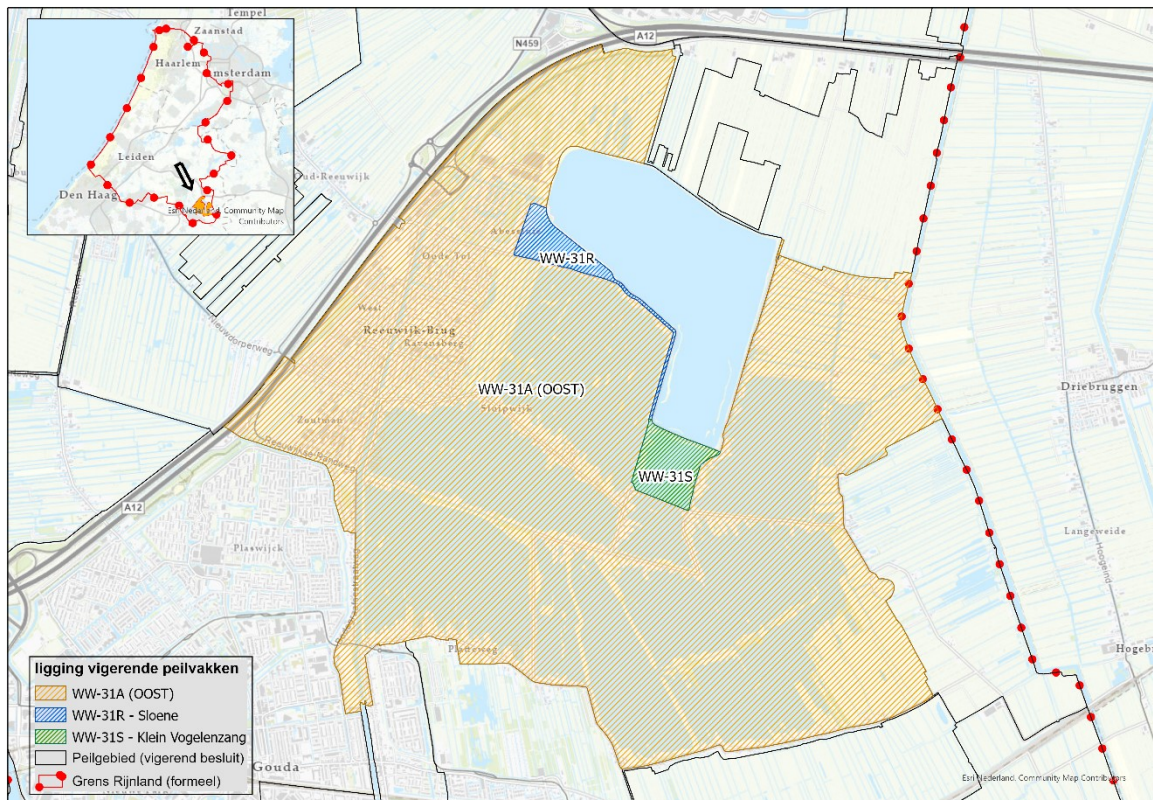
Van de peilscheidingen van Sloene die de isolatie mogelijk maakten zijn nog een sluis en een automatische stuw aanwezig. Deze moeten worden verwijderd. Van de apparatuur waarmee de proeven zijn uitgevoerd zijn nog enkele delen aanwezig. Ook deze dienen nog te worden verwijderd.

Uitsluitend de bootpassage voor de plas Klein Vogelenzang blijft behouden vanuit waterkwaliteitsoogpunt.

1 Ligging en huidig peilbesluit

1.1 Ligging

De polder Reeuwijk en Sluipwijk ligt ten noordoosten van Gouda en Reeuwijk en valt vrijwel geheel binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in de provincie Zuid-Holland. De noordwestgrens wordt gevormd door de rijksweg A12. In het westen en zuidwesten worden de plassen begrensd door hoofdzakelijk bebouwde gebieden van Gouda en Reeuwijk. In het zuiden en oosten worden de plassen omzoomd door hoofdzakelijk veenweidegebieden van de polder Oukoop en Negenviertel en polder Stein.

figuur 1 Ligging polder Reeuwijk en Sluipwijk

1.2 Huidig peilbesluit

Het huidige peilbesluit van Polder Reeuwijk en Sluipwijk is vastgesteld in 2017. Ten tijde van dit besluit werden proeven in Sloene en Klein Vogelenzang uitgevoerd ten behoeve van waterkwaliteitsverbetering, waarvoor ze geïsoleerd waren van de Reeuwijkse Plassen. Expliciet is voor deze twee plassen het peil van NAP -2,24 m uit het peilbesluit van 2004 aangehouden. In de omliggende plassen is een flexibel peil tussen NAP -2,21 m en NAP -2,29 m ingesteld voor de zomerperiode en een vast peil van NAP -2,24 m in de winter. In de praktijk hebben de plassen Sloene en Klein Vogelenzang na de beëindiging van de proeven wel al de peilen volgens het peilbesluit van de omliggende Reeuwijkse plassen.

Met deze herziening worden de plassen Sloene en Klein Vogelenzang toegevoegd aan het peilbesluit van de Reeuwijkse Plassen. Dit betreft een administratieve maatregel.

1.3 Gebiedskenmerken en belangen

De gebiedskenmerken zijn van belang voor het peilbeheer. Het peilbesluit heeft als hoofddoel het faciliteren van de landgebruiksfuncties. Daarbij is het formele landgebruik conform het bestemmings- of omgevingsplan juridisch maatgevend. Daarnaast zijn ook andere maatschappelijke functies van belang. Bij de peilkeuze moet een afweging worden gemaakt waarbij alle relevante, soms conflicterende, belangen worden meegewogen. Dit hoofdstuk beschrijft met welke gebiedskenmerken en belangen rekening moet worden gehouden bij de peilkeuze.

1.4 Gebiedskenmerken

Sloene en Klein Vogelenzang zijn de twee kleinste plassen in het Reeuwijkse plassengebied en onderscheiden zich van de omliggende Reeuwijkse plassen, omdat ze relatief eenvoudig geïsoleerd kunnen worden. Daarom waren ze interessant om waterkwaliteitsproeven uit te voeren.

De algemenere gebiedseigenschappen als bodemtype, maaiveldhoogte, maaiveldvaling en landgebruik zijn opgenomen in de toelichting van het peilbesluit van de Reeuwijkse plassen.

1.5 Belangen

1.5.1 Waterkwaliteit

Door de isolatie van Sloene was de doorspoelmogelijkheid weggefallen wat in de tijd van de proefnemingen af en toe tot stankoverlast heeft geleid. Door Sloene weer uit het isolement te halen, zal de kans op stankoverlast verminderen.

Na toevoeging aan de plassen is het wateroppervlak van de plassen aaneengesloten en verkorten de doorgangen tussen Sloene en de overige plassen. De doorstroming en doorvoer van water is daardoor beter.

Door de koppeling aan de plassen is ook in Sloene en Klein Vogelenzang flexibel peil aanwezig. Dat draagt bij aan de mindere inlaat- en afmalings noodzaak. Daarmee is de waterkwaliteit (iets) beter ondersteund.

1.5.2 Bevaarbaarheid

In de periode van het onderzoek in Sloene was vaarverkeer geblokkeerd om de toestroom van gebiedsvreemd water te beperken. Omwonenden van de plas Sloene hadden een uitzonderingspositie om te kunnen varen. Hiervoor kon men gebruik maken van een sluis met pasjessysteem. Na beëindiging van de proeven is deze sluis niet meer doelmatig.

Bij Klein Vogelenzang is een doorvaarbare stuw geplaatst in 2014 om de toestroom van water uit de Reeuwijkse Plassen te beperken. Deze stuw kan worden gestreken om met een kleine boot te passeren. Deze stuw blijft wel doelmatig om de waterkwaliteit in deze plas optimaal te houden.

2 Peilvoorstel en maatregelen

2.1 Peilvoorstel

Het peilvoorstel is om de plassen WW-31R (Sloene) en WW-31S (Klein Vogelenzang) toe te voegen aan het peilbesluit van WW-31A-OOST (polder Reeuwijk Sluipwijk -oost-). In de praktijk is deze situatie al sinds 2021 aanwezig. Na afronding van de proef zijn de plassen weer met de Reeuwijkse Plassen verbonden en wordt het peil gehanteerd op het peilbesluit van 2017 met flexibel peil in de zomer tussen NAP -2,21 m en NAP -2,29 m en vast peil van NAP -2,24 m in de winter.

Door de koppeling vervallen de verschillende peilen en zijn de daarvoor benodigde peilscheidende kunstwerken niet meer nodig. De natuurlijke doorspoeling van Sloene is dan herstelt en is de kans op stankoverlast kleiner.

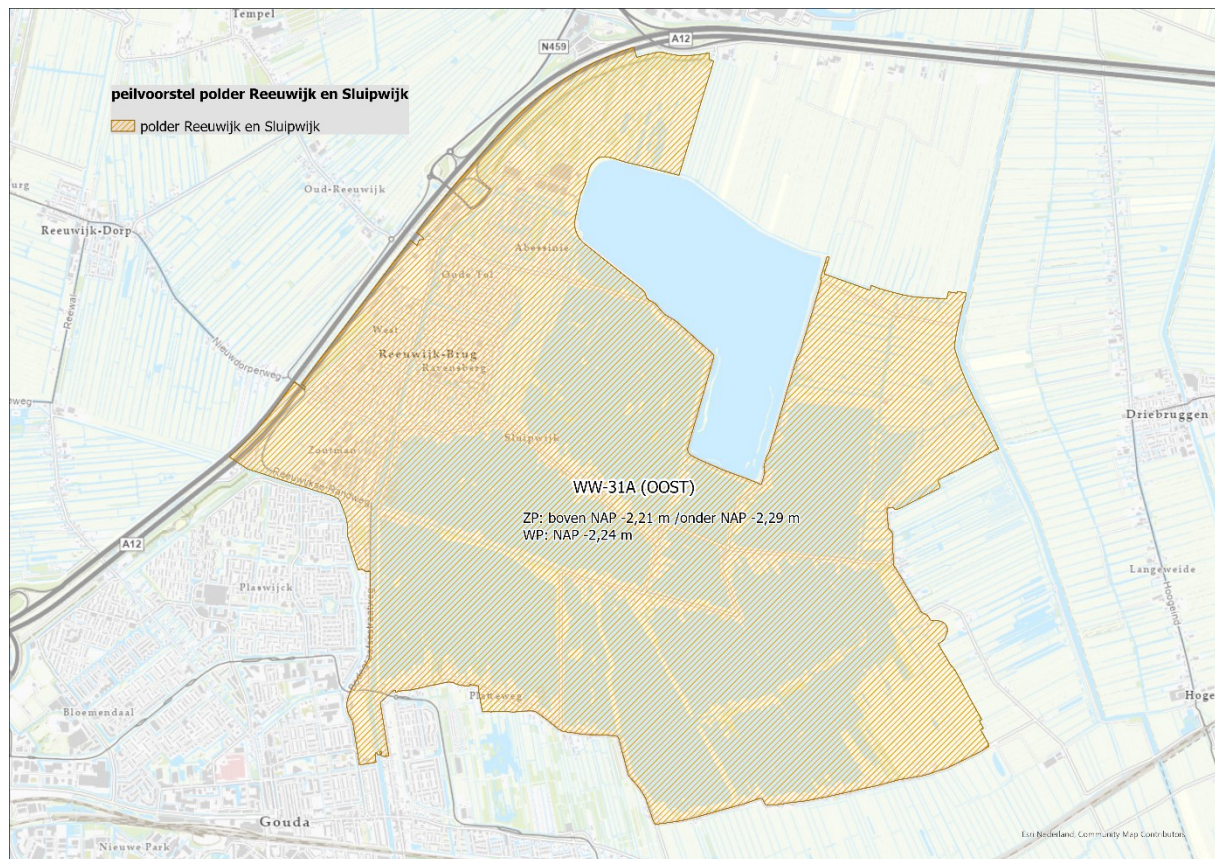
In de nota peilbeheer van 2025 is aangegeven dat dynamisch peilbeheer maximaal nagestreefd moet worden. Wanneer dynamisch peilbeheer wordt voorgesteld dient dat met de omgeving afgestemd te worden. Daarvoor is deze partiële wijziging te beperkt van omvang om dat proces in te gaan. Daarnaast wordt in de plassen al een beheer gevoerd om de waterkwaliteit optimaal te ondersteunen.

Het flexibele peil heeft als voordeel dat er minder inlaatwater nodig is en de bergingscapaciteit optimaal benut wordt. De invloed van de flexibele peilen op de grondwaterstanden in de smalle stroken land langs beide plassen zijn beperkt aangezien rondom beide plassen dit flexibele peil al was ingesteld in de gehele Reeuwijkse plassen. Beide plassen hebben een zelfde karakter als de overige Reeuwijkse Plassen zodat de effecten van de peilaanpassing overeenkomstig zijn. In de bijlagen 1 en 2 is de beschrijving van de effecten van het peilbesluit opgenomen.

In onderstaande tabel zijn de peilen weergegeven. In figuur 2 is links het vigerende peilbesluit weergegeven en rechts het peilvoorstel.

Tabel 1 peilvoorstel

Peilvak	vigerend peilbesluit		peilvoorstel	
	zomerpeil (m NAP)	winterpeil (m NAP)	zomerpeil (m NAP)	winterpeil (m NAP)
WW-31R	-2,24	-2,24	Peilvak toevoegen aan WW-31A	
WW-31S	-2,24	-2,24	Peilvak toevoegen aan WW-31A	
WW-31A(oost)	-2,21 tot -2,29	-2,24	-2,21 tot -2,29	-2,24

Figuur 2. Peilvoorstel

2.2 Maatregel

Om de beide plassen te koppelen aan de omliggende plassen is de houten dam (250-031-00017) al verwijderd. De Sloene Sluis (250-054-00002) en bijkomende voorzieningen voor de bediening moeten nog worden verwijderd. De doseerinstallatie van ijzerchloride (250-048-00001) voor de proef in de plas Sloene is al verwijderd.

De bootpassage Klein Vogelenzang (250-054-00003) blijft behouden omdat deze als functie heeft om de waterkwaliteit in Klein Vogelenzang te verbeteren.

Bijlage 1: effecten uit toelichting peilbesluit Reeuwijkse Plassen.

In het voorgaande hoofdstuk (par. 5.4)* is geconcludeerd dat een toename van de bandbreedte in het flexibele peil zal leiden tot verdere afname van de hoeveelheid inlaatwater, met als gevolg een vergroting van de kans op omslag naar helder water. Vanuit het belang van waterkwaliteit geredeneerd heeft het daarom de voorkeur om deze bandbreedte zo groot mogelijk te maken.

In par. 5.5* is daarnaast aangegeven dat er zorgen bestaan over het instellen van een boven- en ondergrens. Beide worden benoemd als risico. De omvang van deze risico's hangen sterk samen met de werkelijke veranderingen die zullen optreden ten opzichte van de huidige situatie. Hoe groter de verandering, des te groter het risico.

In par. 4.1* is het huidige peilbeheer uiteengezet en is aangegeven dat het waterpeil nu al fluctueert rondom het streefpeil, binnen een beheermarge van plus en min 5 centimeter. Het huidige peilbeheer leidt tot betrekkelijk weinig klachten. Fluctuatie van waterpeilen binnen deze bandbreedte worden daarom beschouwd als vertrouwd en in principe zonder risico's.

Effect op	Oor deel	Toelichting
Functies faciliteren:		
Landbouw	n.v.t.	n.v.t. (natuur- en recreatiegebied).
Waterkwaliteit, ecologie, biodiversiteit en natuur	++	Sloene was geïsoleerd om zo na te gaan in hoeverre ijzerchloride het fosfaatgehalte in het water omlaag kon brengen, zonder invloed van de aanvoer van fosfaatrijk water van elders. Het idee was dat wanneer de binding van fosfaat voldoende zou zijn dit tot de omslag naar een heldere plas zou leiden. Gebleken is dat deze methode onvoldoende effectief is. De isolatie van de plas had in de warme zomers zelfs een negatief effect op de waterkwaliteit: er ontwikkelden zichtbare, stinkende drijfslagen. Nu de isolatie is opgeheven, is weer voldoende natuurlijke doorstroming aanwezig. De isolatie van Klein Vogelenzang door middel van een doorvaarbare stuw was niet gericht op proefnemingen met defosfatering, maar om de gebiedseigenheid van het water te optimaliseren, met positieve resultaten. Daarom wordt de doorvaarbare stuw in stand gehouden, om de uitwisseling met gebiedsvreemd water zoveel mogelijk te beperken. De stuw houdt hierbij niet meer het peilverschil in stand. Al met al faciliteert het flexibele peil de functie van natuurgebied beter dan het vaste peil, doordat het waterpeil nu voor langere tijd iets hoger en lager mag staan. Schommelingen in peil zijn bevorderlijk voor de biodiversiteit. Sinds beide plassen weer uit isolatie zijn gehaald, is bovendien de natuurlijke doorspoeling verbeterd.

Bebouwing / funderingen	n.v.t.	Niet aanwezig.
Recreatie	++	Tijdens de pilot waren beide plassen aparte peilvakken, gescheiden van de rest van het plassengebied. Na afronding van de waterkwaliteitspilot is de open verbinding van beide plassen met de rest van het plassengebied hersteld en wordt het flexibele peil van het plassengebied gevoerd. Sindsdien is de sluis bij Sloene overbodig, deze staat permanent open. Vrije doorgang is daardoor weer mogelijk voor vaarverkeer. De stuw bij Klein Vogelenzang blijft behouden, maar is wel doorvaarbaar.
Uitstralings effecten grondwater	0	De uitstralingseffecten van het flexibele peil op de grondwaterstanden in de smalle stroken land langs beide plassen zijn nihil, aangezien dit regime in feite bij het vorige peilbesluit in de beheermarge was verwerkt. Ook zijn de stroken land zeer smal en grotendeels omringd door hetzelfde flexibele peil. Qua uitstralingseffecten scoort dit peilbesluit dan ook neutraal.
Watersysteem (robuustheid)	++	Met dit peilbesluit maken we het watersysteem robuuster, door een groter peilvak met minder barrières te creëren. Daarbij staat het flexibele peil meer bergingscapaciteit toe ten opzichte van het oude vigerende peil, zie ook het kopje 'Zoetwatervoorziening'.
Doelmatig waterbeheer	+	De sluis van Sloene, met bijhorende voorzieningen van bediening wordt verwijderd, aangezien deze sinds beëindiging van de pilot overbodig is. Dit bespaart onderhoudskosten. Daarnaast blijft de stuw bij Klein Vogelenzang bewust behouden, dit bleek namelijk een doelmatige oplossing om de waterkwaliteit van de plas te verbeteren.
Beperken CO2-emissie en onomkeerbare processen	0	Zoals bovenstaande beargumenteerd, zijn de uitstralingseffecten van het flexibele peil op de grondwaterstanden in de smalle stroken land langs beide plassen nihil. Daarmee is er ook geen effect op CO2-emissie en bodemdaling als gevolg van dit peilbesluit.
Zoetwater voorziening	+	Het flexibele zomerpeil heeft als voordeel dat er minder gebiedsvreemd inlaatwater nodig is in de zomer. Ook wordt de bergingscapaciteit van de plassen in de zomer optimaal benut, omdat het voorafgaand aan heftige zomerbuien vaak lang droog is en het peil dan heeft kunnen uitzakken naar het minimum peil.
Water en bodem sturend	+	Conform Nota Peilbeheer 2025: het landgebruik sluit aan bij de aanwezige waterpeilen en bodem.

Bijlage 2: algemeen te verwachten effectenWaterdiepte

De waterdiepte van de Reeuwijkse plassen en de aangrenzende polderwateren verandert nauwelijks door instellen van het nieuwe peilregime. In het algemeen kan worden gesteld dat een peilverandering naar alle waarschijnlijkheid een groter effect heeft op sloten dan op de plassen in het gebied.

Waterkwaliteit

Door het nieuwe peilregime neemt de hoeveelheid inlaatwater af, waardoor de externe nutriënten belasting afneemt. Het nieuwe peilregime zal geen effect hebben op mineralisatie van de percelen en de oevers. Het laagste peil dat wordt gehanteerd is vrijwel gelijk aan het huidige laagste peil. Het

gebied dat "droogvalt" bij het laagste peil blijft ongewijzigd, zodat geen extra mineralisatie zal optreden.

Vegetatie

Voor kieming van zaden van oeverplanten is het van belang dat de grond nat is maar niet onder water staat. Het nieuwe peilregime kan in beperkte mate bijdragen aan de ontwikkeling van oevervegetatie.

De verandering in de waterkwaliteit zal op termijn positieve effecten hebben op de ontwikkeling van ondergedoken waterplanten.

Het peilregime heeft geen effect op de grondwaterstanden van de percelen rond het projectgebied. Effecten op de vegetatie van land worden daarom niet verwacht.